www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Study of Academic Motivation and its Related Factors in Students of Baqiyatallah University of Medical Sciences

Masoud Sirati Nir [1], Mehdi Jafari Oori *[2], Morteza Khaghanizade

[1] *Behavioral Sciences Research Center and Nursing Faculty, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran*
[2] *Atherosclerosis research center, Faculty of Nursing, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran*
[3] *Behavioral Sciences Research Center and Nursing Faculty, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran*

**Corresponding author: Mehdi Jafari Oori, Atherosclerosis research center, Faculty of Nursing, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran., Email:. m.jafarioori@gmail.com*

Article Info

Keywords: *Academic motivation, Related factors, Student, University of Medical Sciences*

Abstract

Introduction: Motivation is one of the most important issues affecting academic achievement. The aim of this study was to investigate academic motivation and its related factors in students of Baqiyatallah University of Medical Sciences.
Methods: In the present cross-sectional descriptive study, 180 students were randomly selected. The study survey consisted from the demographic section, academic motivation questionnaire and a four-item section related to satisfaction with welfare and educational status, job future and field of study. Significance levels were considered less than 0.05.
Results: The participated students were 50 medical, 34 nursing, 24 operating room, 43 anesthesia and 4 pharmacy students. The mean (SD) age of subjects was 21.66 (1.55). Also, out of them, they were 82.2% male, 90.6% single, 51.1% undergraduate, 93.3% non-scholarship holders and 88.3% dormitories' residents. The mean (SD) scores of internal and external motivation, lack of motivation, and total academic motivation were 52.77 ± 13.90, 55.08 ±14.07, 14.98 ± 6.32, and 122.84 ± 29.48, respectively. Academic motivation was statistically significant with respect to different age levels ($p < 0.05$). External motivation also showed a significant correlation with job satisfaction ($p < 0.05$) and satisfaction with the field of study ($r = 0.15$) ($p < 0.05$).
Conclusion: To increase students' academic motivation, programs such as empowering professors in the application of various motivational theories and more attention to student welfare are suggested. Also, educating students in their favorite field and securing a future career can provide the ground for increasing their academic success.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2024-10-12]

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۶، شماره ۱، ۱۴۰۲
صفحات: ۱-۹

بررسی انگیزه تحصیلی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...(عج)

مسعود سیرتی [۱]، مهدی جعفری عوری[۲]*، مرتضی خاقانی زاده [۳]

[۱] مرکز تحقیقات علوم رفتاری و دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله، تهران، ایران
[۲] مرکز تحقیقات آترواسکلروز، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله، تهران، ایران
[۳] مرکز تحقیقات علوم رفتاری و دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله، تهران، ایران

*نویسنده مسوول: مهدی جعفری عوری، مرکز تحقیقات آترواسکلروز، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله، تهران، ایران. ایمیل: m.jafarioori@gmail.com

چکیده

مقدمه: انگیزه یکی از مهمترین مسائل تاثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی است. این مطالعه با هدف بررسی انگیزه تحصیلی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...عج انجام شد.

روش: در مطالعه توصیفی- مقطعی حاضر ۱۸۰ دانشجو به صورت تصادفی انتخاب شدند. پرسشنامه مورد استفاده شامل بخش های اطلاعات دموگرافیک، مقیاس انگیزش تحصیلی و بخش چهار آیتمی مربوط به رضایت از وضعیت رفاهی، آموزشی، آینده شغلی و رشته تحصیلی بود. $p < 0.05$ در نظر گرفته شد.

نتایج: دانشجویان شامل ۵۰ دانشجوی پزشکی، ۴ دانشجوی داروسازی، ۳۴ دانشجوی پرستاری، ۲۴ دانشجوی اطاق عمل و ۴۳ دانشجوی هوشبری بودند. میانگین سنی شرکت کنندگان در پژوهش ۱/۵۵±۲۱/۶۶ بود. همچنین ۸۲/۲ درصد مرد، ۹۰/۶ درصد مجرد، ۵۱/۱ درصد مقطع کارشناسی، ۹۳/۳ درصد غیر بورسیه و ۸۸/۳ درصد ساکن خوابگاه دانشجویی بودند. میانگین (±SD) برای انگیزش درونی ۵۲/۷۷ (±۱۳/۹۰)، برای انگیزش بیرونی ۵۵/۰۸(±۱۴/۰۷)، برای بی انگیزشی ۱۴/۹۸(± ۶/۳۲) و برای کل انگیزش تحصیلی ۱۲۲/۸۴(± ۲۹/۴۸) گزراش شد. انگیزه تحصیلی با در رابطه با سطوح مختلفی سنی، تفاوت آماری معنی داشت (p ≤ ۰/۰۵). همچنین انگیزه بیرونی با رضایت از آینده شغلی (r = ۰/۲۰) و رضایت از رشته تحصیلی (r = ۰/۱۵) همبستگی معنی داری نشان داد (p ≤ ۰/۰۵).

نتیجه گیری: جهت افزایش انگیزه تحصیلی دانشجویان توانمند سازی اساتید در به کارگیری تئوری‌های مختلف انگیزشی و توجه بیشتر به رفاه دانشجویان پیشنهاد می‌شود. تحصیل داشنجویان در رشته مورد علاقه خود و اطمینان از آینده شغلی میتواند زمینه را برای افزایش میزان موفقیت تحصیلی آنها را فراهم آورد.

واژگان کلیدی: انگیزه تحصیلی، عوامل مرتبط، دانشجو، دانشگاه علوم پزشکی

[Downloaded from edcbmj.ir on 2024-10-12]

مقدمه

انگیزه، ساختاری نظری برای توضیح رفتار است. انگیزه، همچنین دلیل اقدامات، تمایلات و نیازهای هر فرد است[۱]. انگیزش پدیده درونی است که فرد را از درون به فعالیت وا می‌دارد و از نیازهای فردی ناشی می‌گیرد[2] ، بطوری که نقش مهمی را در جهت توضیح علت رفتار، هدایت رفتار و پیش بینی اثرات کارها در جهت رسیدن به هدف ایفا می‌کند و ضمن دادن انرژی به یادگیرنده و هدایت رفتارهای او موجب تقویت رفتار می‌شود [3].مطالعات نشان داده‌اند که دانشجویان از انگیزه‌های متفاوتی برخوردارند. عده‌ای برای تحصیل و کسب موفقیت انرژی بیشتری دارند و برخی از دانشجویان نسبت به ادامه تحصیل تمایل کمتری دارند، چنین افراد موفقیتی کسب نمی‌کنند[4] . روانشناسان، ضرورت توجه به انگیزش در تعلیم و تربیت را به علت ارتباط مؤثر آن با یادگیری، کسب مهارتها، راهبردها و رفتارها متذکر شده‌اند و یکی از سازه‌های اولیه‌ای که برای تبیین این انگیزش ارائه کرده‌اند انگیزش پیشرفت تحصیلی است[۵]. انگیزش پیشرفت تحصیلی گرایش همه جانبه به ارزیابی عملکرد خود با توجه به عالی‌ترین معیارهای تلاش برای موفقیت در عملکرد و برخورداری از لذت توأم با موفقیت در عملکرد همراه است[۶]. صاحب نظران انگیزش را به دو گروه اصلی، یعنی انگیزه درونی و بیرونی تقسیم کرده‌اند. مؤلفه‌های انگیزشی درونی، تقویت کننده‌های داخلی و شخصی هستند که جذابیت لازم برای انجام یک فعالیت را ایجاد می‌کنند . در حالی که مؤلفه‌های انگیزشی بیرونی، به تقویت کننده‌های خارجی که فرد تحت تأثیر آن‌ها برای رسیدن به هدف مستقلی تلاش می‌کند، اطلاق می‌شود [7]. انگیزش تحصیلی تحت تأثیر هر دو عوامل درونی و بیرونی قرار می‌گیرد. با انگیزش تحصیلی دانشجویان تحرک لازم را برای به اتمام رساندن موفق یک تکلیف، نیل به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود پیدا می‌کنند تا نهایتاً بتوانند به موفقیت لازم در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی نائل گردند[7].از آنجا که عوامل انگیزشی بر پیشرفت تحصیلی تأثیر گذار هستند و پیشرفت تحصیلی دانشجویان گروههای پزشکی با سلامت کل جامعه ارتباط دارد . پر واضح است که نظام‌های آموزشی باید بر تلاش خود در جهت ارتقاء انگیزش تحصیلی دانشجویان بیفزایند[۸]. با وجود اهمیت اثرات مثبت انگیزشی در امر آموزش [۹]. پایین بودن سطح انگیزه تحصیلی در بین یادگیرندگان به عنوان یکی از مشکلات شایع نظام‌های آموزشی در بسیاری از کشورها سالانه زیان‌های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی را متوجه دولت‌ها و خانواده‌ها می‌کند و نظام آموزشی کشورها را با افت تحصیلی مواجه می‌سازد[۱۰]. بنابراین دانستن اینکه چرا برخی از دانشجویان کاملاً با انگیزه‌اند و برای رسیدن به اهداف آموزش تلاش می‌کنند در حالی که عده‌ای دیگر بی انگیزه هستند؛ حائزاهمیت زیادی است[۱۱].مطالعه‌ای نشان داد که میزان انگیزه تحصیلی بین دانشجویان رشته پزشکی، داروسازی و دندانپزشکی تفاوت معنی داری نداشت. دانشجویان غیرخوابگاهی از انگیزه بالاتری نسبت به دانشجویان خوابگاهی برخوردار بودند. همچنین بین انگیزه و امتیاز معدل علوم پایه ارتباط معنی داری وجود داشت [۱۲]. همچنین براساس نتایج این مطالعه بین جنسیت و سطح انگیزه تحصیلی ارتباط معنی داری مشاهده شد و دانشجویانی که وضعیت اقتصادی خوبی داشتند در برابر دانشجویانی که وضعیت اقتصادی متوسطی داشتند، از انگیزه تحصیلی بالاتری برخوردار بودند [۱۳]. مطالعات دیگری که در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد انجام گرفت، نشان داد که انگیزه تحصیلی اکثریت دانشجویان در سطح متوسط بوده و با سن، جنس، تحصیلات پدر و مادر، رشته تحصیلی و چهار عامل رفاه دانشجویی، آموزشی دانشکده، مراکز آموزشی و آینده شغلی ارتباط معنی دار داشته است[۱۴]. همچنین بررسی انگیزه تحصیلی دانشجویان شهر زابل نشان داد که سطح انگیزه تحصیلی دانشجویان متوسط بود. بین انگیزش تحصیلی و هر یک از سطح رفاه، تحصیلی و آینده شغلی تفاوت معنی داری وجود داشت. همچنین بین انگیزش تحصیلی و متغیرهای دموگرافیک و تحصیلی به جز وضعیت اقامت و دانشکده تفاوت معنی داری وجود نداشت [۱۰]. عوامل انگیزیشی در بین دانشجویان رشته‌های مختلف متفاوت می‌باشد به طوریکه دانشجویان دندانپزشکی به طور قابل توجهی بیشتر از عوامل مرتبط با وضعیت و امنیت و ماهیت شغل خود انگیزه گرفته‌اند. در مقابل، دانشجویان پزشکی به طور قابل توجهی بیشتر از عوامل مرتبط با فرصت‌های شغلی، مراقبت از بیمار و کار با افراد، استفاده از مهارت‌های شخصی و علاقه به علم انگیزه گرفته‌اند[۱۵]. با عنایت به نتایج مطالعات انجام گرفته، از آنجا که انگیزه تحصیلی بطور مستقیم با میزان یادگیری و پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان ارتباط دارد، لازم است برای ایجاد یک نظام آموزشی پویا و موفق به این امر خطیر توجه بیشتری مبذول گردد و از سوی دیگر یکی از مشکلات شایع نظام آموزش پایین بودن سطح انگیزش تحصیلی در بین یادگیرندگان می‌باشد. بطوری که سالانه زیان‌های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی را بر خانواده و جامعه تحمیل می‌کند و نظام آموزشی را با افت تحصیلی مواجه می‌سازد. بنابراین جهت کم کردن خسارت ناشی از کاهش انگیزه تحصیلی باید تحقیقات وسیعی در این زمینه صورت گیرد. با توجه به این که شناخت انگیزه تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن می‌تواند به تدوین مقررات، فراهم نمودن امکانات مناسب، برنامه ریزی موفق برای تربیت افراد توانمند در آینده کمک کند؛ لذا ضرورت

[Downloaded from edcbmj.ir on 2024-10-12]

شناخت انگیزه در دانشجویان و ارتباط آن با عوامل مختلف، پژوهشگر را بر آن داشت تا مطالعه‌ای با هدف تعیین انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...(عج) و عوامل مرتبط با آن انجام دهد.

روش ها

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی مقطعی است که با هدف تعیین انگیزه تحصیلی و برخی از عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...(ع) در نیمسال دوم تحصیلی ۹۸-۹۷ انجام گرفت. جامعه پژوهش را کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...(ع) که در مقاطع کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکتری شاغل به تحصیل بودند، تشکیل داد. محیط پژوهش دانشکده‌های پرستاری، بهداشت، پزشکی، داروسازی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...(ع) بود. جهت تعیین حجم نمونه، از آنجا که واریانس متغیر مورد نظر در دسترس نبود لذا با استفاده از یک نمونه پایلوت اولیه با حجم ۲۰ تا ۳۰ مورد واریانس امتیاز کلی انگیزش تحصیلی دانشجویان ۵/۲ محاسبه گردید و بر اساس فرمول کوکران با در نظر گرفتن Z=۱/۹۶ و d= ۰/۱ و با آلفای ۰/۰۵ و توان ۰/۹۵ حجم نمونه ۱۸۰ نفر محاسبه شد که با روش تصادفی و با استفاده از شماره دانشجویی هر دانشجو انتخاب شدند.

$$n = \frac{z^2\sigma^2}{d^2}$$

شرایط ورود به مطالعه شامل اشتغال به تحصیل بودن در زمان جمع آوری داده‌ها و گذراندن حداقل یک‌ترم کارآموزی در مراکز آموزشی و درمانی تابعه دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...(ع) بود. عدم تمایل به شرکت در مطالعه و انصراف از ادامه همکاری و پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه و همچنین دانشجویان که صرفاً برای یک‌ترم شرایط دانشجوی مهمانی را داشتند، از مطالعه خارج شدند. جهت جمع آوری داده‌ها، از پرسشنامه مشتمل بر بخش اطلاعات دموگرافیک (آیتم های مربوط به سن، جنس، وضعیت تاهل، وضعیت بورسیه، معدل ترم قبل، مقطع تحصیلی، رشته تحصیلی و وضعیت اسکان)، مقیاس انگیزش تحصیلی [۱۶] و قسمت چهار آیتمی مربوط به رضایت از وضعیت رفاهی، وضعیت آموزشی، آینده شغلی و رشته تحصیلی (هر کدام با یک آیتم) استفاده شد. مقیاس انگیزش تحصیلی، ترجمه نمونه انگلیسی مقیاس انگیزش تحصیلی AMS می‌باشد که ابتدا در فرانسه طراحی شده است. این مقیاس، برمبنای نظریه (خود- تعیین کنندگی) ساخته شده و دارای ۲۸ سؤال هفت گزینه‌ای است که سه بعد انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی انگیزشی را می‌سنجد. مقیاس انگیزش تحصیلی دارای سه زیر مقیاس انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی انگیزگی می‌باشد. انگیزش درونی خود دارای سه زیر بخش انگیزش درونی برای دانستن با سئوالات (۲-۹-۱۶-۲۳)، انگیزش درونی برای دستاورد (۶-۱۳-۲۰-۲۷) و انگیزش درونی برای تجربه تحریک (۴-۱۱-۱۸-۲۵) است. انگیزش بیرونی نیز از سه قسمت انگیزش بیرونی تنظیم منسجم (۳-۱۰-۱۷-۲۴)، انگیزش بیرونی تنظیم درون فکنی شده (۷-۱۴-۲۱-۲۸) و انگیزش بیرونی تنظیم برون فکنی شده (۱-۸-۱۵-۲۲) تشکیل شده است. بی انگیزگی نیز شامل آیتم‌های (۵-۱۲-۱۹-۲۶) می‌باشد[۱۶]. هر آیتم به صورت لیکرتی ۷ درجه‌ای پاسخ دهی می‌شود. حد پایین نمره ۲۸، حد متوسط آن ۱۱۲ و حد بالای آن نیز ۱۹۶ می‌باشد. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۲۸ تا ۷۰ باشد، میزان انگیزش تحصیلی در این جامعه ضعیف اطلاق می‌شود. همچنین در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۷۰ تا ۱۱۲ باشد، میزان انگیزش تحصیلی در سطح متوسط توصیف می‌شود. همچنین در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۱۹۶ تا ۱۱۲ باشد، میزان انگیزش تحصیلی در سطح بسیار خوب می تلقی می‌گردد. در مطالعه ویسانی و همکاران (۱۳۹۱) میزان آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های انگیزش درونی، بیرونی و بی انگیزگی به ترتیب ۸۴٪، ۸۶٪، ۶۷٪ و برای کل مقیاس ۰/۸۸ محاسبه شده بود. همچنین شاخص‌های تحلیل عامل تاییدی حاکی از برازندگی کامل مدل بود: (۰.۹۶ = تحلیل عاملی اکتشافی و ۰.۹۴ = تحلیل عاملی تأییدی)[۱۷]. داده‌ها این مطالعه پس از جمع آوری در نرم افزار آماری SPSS نسخه ۲۶ ثبت شد و با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و نیز آمار استنباطی و تحلیلی مانند آزمون‌های تی مستقل، تحلیل واریانس یک طرفه و با در نظر گرفتن سطح معنی داری کمتر از ۰.۰۵ تجزیه و تحلیل شد.

نتایج

اکثریت دانشجویان (۸۲/۲ درصد) مذکر و (۴۹/۴ درصد) در رده سنی ۲۴-۲۲ سال و میانگین سنی ۱/۵۵±۲۱/۶۶ بودند. اکثریت آنها (۹۰/۶ درصد) مجرد، (۹۳/۳ درصد) غیر بورسیه، اکثریت آنها (۵۱/۱ درصد) در مقطع کارشناسی و کمترین فراوانی (۲/۲ درصد) مربوط به رشته داروسازی واکثریت دانشجویان (۸۸/۳ درصد) ساکن خوابگاه بودند (جدول ۱).

[Downloaded from edcbmj.ir on 2024-10-12]

جدول ۱. اطلاعات جمعیت شناختی واحدهای پژوهش

اطلاعات جمعیت شناختی		تعداد	درصد
جنسیت			
مرد		۱۴۸	۸۲/۲
زن		۳۲	۱۷/۸
رده سنی			
۱۹-۲۱		۷۸	۴۳/۳
۲۲-۲۴		۸۹	۴۹/۴
۲۵-۲۷		۱۳	۷/۲
وضعیت تأهل			
مجرد		۱۶۳	۹۰/۶
متأهل		۱۷	۹/۴
وضعیت بورسیه			
بورسیه		۱۶۸	۹۳/۳
غیر بورسیه		۱۲	۶/۷
معدل ترم قبل			
۱۲-۱۴		۵۸	۳۲/۲
۱۵-۱۸		۱۲۲	۶۷/۸
مقطع تحصیلی			
	کاردانی	۲۵	۲۰
	کارشناسی	۸۸	۴۸/۹
	کارشناسی ارشد	۱۳	۷/۲
	دکتری	۵۴	۳۰
رشته تحصیلی			
	فوریت‌های پزشکی	۲۵	۱۳/۹
	پرستاری	۳۴	۱۸/۹
	هوشبری	۴۳	۲۳/۹
	اطاق عمل	۲۴	۱۳/۳
	داروسازی	۴	۲/۲
	پزشکی	۵۰	۲۷/۸
وضعیت اسکان			
خوابگاه		۱۵۹	۸۸/۳
غیر خوابگاه		۲۱	۱۱/۷

براساس یافته‌های مندرج در جدول (۲)، میانگین امتیاز انگیزه تحصیلی دانشجویان مؤنث بیشتر از دانشجویان مذکر بود. دانشجویان مجرد نسبت به دانشجویان متأهل از میانگین امتیاز انگیزه تحصیلی بیشتری برخوردار بودند. همچنین انگیزه تحصیلی در دانشجویان با معدل بین ۱۸-۱۵ بود بیشتر از دانشجویان دارای میانگین معدل پایین بود. میانگین امتیاز انگیزه تحصیلی دانشجویان بورسیه بیشتر از دانشجویان غیر بورسیه بود. از حیث وضعیت اسکان، دانشجویان ساکن خوابگاه انگیزه تحصیلی کمتری نسبت به دانشجویان غیرخوابگاه داشتند. دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری انگیزه تحصیلی بیشتری نسبت به سایر مقاطع تحصیلی انگیزه تحصیلی بیشتری داشتند و اینکه دانشجویان رشته داروسازی و پزشکی نسبت به سایر رشته‌ها از انگیزه تحصیلی بیشتری برخوردار بودند با این حال هیچ کدام از تفاوت نمره‌های ذکر شده از نظر آماری معنی دار نبودند ($p \geq ۰/۰۵$). با این حال دانشجویان در رده سنی بین ۲۴-۲۲ انگیزه تحصیلی بیشتری نسبت به سایر رده‌های سنی داشتند و از نظر آماری تفاوت معنی دار بود ($p \leq ۰/۰۵$).

جدول ۲. فراوانی متغیرهای زمینه‌ای و مقایسه امتیاز انگیزه تحصیلی به تفکیک متغیرها

رده	تعداد	درصد	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون t	سطح معنی داری

[Downloaded from edcbmj.ir on 2024-10-12]

جنسیت	مذکر	۱۴۸	۸۲/۲	۱۲۱/۶۰	۲۹/۴۹	۰/۲۲۵ – ۱/۲۱۸
	مؤنث	۳۲	۱۷/۸	۱۲۸/۵۹	۲۹/۱۹	
وضعیت تأهل	مجرد	۱۶۳	۹۰/۶	۱۲۳/۴۲	۲۹/۸۸	۰/۴۱۶ ۰/۸۱۵
	متأهل	۱۷	۹/۴	۱۱۷/۲۹	۲۵/۳۷	
وضعیت بورسیه	بورسیه	۱۶۸	۹۳/۳	۱۲۳/۱۹	۲۹/۲۷	۰/۵۵۷ ۰/۵۸۸
	غیر بورسیه	۱۲	۶/۷	۱۱۸	۳۳/۳۰	
وضعیت اسکان	خوابگاه	۱۵۹	۸۸/۳	۱۲۲/۹۰	۲۸/۸۹	۰/۹۳۹ ۰/۰۷۶
	غیر خوابگاه	۲۱	۱۱/۷	۱۲۲/۳۸	۳۴/۳۹	
معدل ترم قبلی	۱۲–۱۴	۵۸	۳۲/۲	۱۲۲/۰۱	۲۶/۳۵	۰/۷۹۶ – ۰/۲۵۹
	۱۵–۱۸	۱۲۲	۶۷/۸	۱۲۳/۲۳	۳۰/۹۵	
						سطح معنی داری ANOVA یکطرفه
رده سنی	۱۹–۲۱	۷۸	۴۳/۳	۱۲۱/۴۴	۲۳/۶۳	۰/۰۰۳ ۰/۶۷۶
	۲۲–۲۴	۸۹	۴۹/۴	۱۲۴/۶۸	۳۳/۶۸	
	۲۵–۲۷	۱۳	۷/۲	۱۱۸/۶۱	۳۱/۷۱	
مقطع تحصیلی	کاردانی	۲۵	۲۰	۱۱۶/۴۰	۱۴/۸۹	۰/۲۵۳ ۱/۳۷۳
	کارشناسی	۸۸	۴۸/۹	۱۲۰/۴۸	۲۴/۰۴	
	کارشناسی ارشد	۱۳	۷/۲	۱۲۹	۲۵/۴۸	
	دکتری	۵۴	۳۰	۱۲۸/۱۸	۴۰/۸۹	
رشته تحصیلی	فوریت‌های پزشکی	۲۵	۱۳/۹	۱۱۶/۴۰	۱۴/۸۹	۰/۶۴۲ ۰/۶۷۶
	پرستاری	۳۴	۱۸/۹	۱۲۲/۲۶	۲۲/۰۶	
	هوشبری	۴۳	۲۳/۹	۱۲۱/۶۲	۲۴/۴۳	
	اطاق عمل	۲۴	۱۳/۳	۱۲۰/۵۴	۲۷/۷۶	
	داروسازی	۴	۲/۲	۱۳۴/۷۵	۲۳/۹۷	
	پزشکی	۵۰	۲۷/۸	۱۲۷/۶۶	۴۲/۰۶	

میزان میانگین و انحراف معیار زیر بخش‌های مربوط به انگیزش درونی و بیرونی و همچنین بی انگیزیشی به تفکیک در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳. فراوانی متغیرهای زمینه‌ای و مقایسه امتیاز انگیزش به تفکیک متغیرها

آماره مؤلفه‌های انگیزشی		میانگین امتیاز	انحراف معیار	حداقل - حداکثر
انگیزش درونی	انگیزش درونی (برای دانستن)	۱۸/۶۱	۵/۴۴	۵–۲۸
	انگیزش درونی (برای دستاورد)	۱۷/۵۶	۵/۱۶	۶–۲۸
	انگیزش درونی (برای تجربه تحریک)	۱۶/۵۹	۴/۸۷	۶–۲۸
کل انگیزش درونی		۵۲/۷۷	۱۳/۹۰	۲۲–۸۴
انگیزش بیرونی	انگیزش بیرونی (تنظیم منسجم)	۱۸/۴۹	۵/۱۸	۷–۲۸
	انگیزش بیرونی (تنظیم درون فکنی شده)	۱۸/۱۳	۵/۳۳	۵–۲۸
	انگیزش بیرونی (تنظیم برون فکنی شده)	۱۸/۴۵	۵/۳۳	۷–۲۸
کل انگیزش بیرونی		۵۵/۰۸	۱۴/۰۷	۲۷–۸۴
بی انگیزشی		۱۴/۹۸	۶/۳۲	۴–۲۸
کل انگیزش تحصیلی		۱۲۲/۸۴	۲۹/۴۸	۵۹–۱۹۶

براساس یافته‌های مندرج در جدول (۴)، دو عامل رضایت از آینده شغلی بیشترین امتیاز را به خود اختصاص داده است. اکثریت دانشجویان رضایت از وضعیت رفاهی دانشگاه را در حد متوسط (۳۰/۶ درصد)، رضایت از وضعیت آموزشی و آینده شغلی در حد متوسط (۳۲/۸ درصد)، رضایت از رشته تحصیلی را در سطح متوسط (۳۲/۸) گزارش کردند.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2024-10-12]

جدول ۴. توزیع فراوانی مطلق و نبی میزان رضایت از وضعیت رفاهی، آ» وزشی، شغلی و تحصیلی

عوامل مرتبط	آماره	خیلی کم (تعداد) (درصد	کم (تعداد) (درصد)	متوسط (تعداد) (درصد)	زیاد (تعداد) (درصد)	خیلی زیاد (تعداد) (درصد)
رضایت از وضعیت رفاهی		۳۱ (۱۷/۲)	۵۵ (۳۰/۱)	۵۶ (۳۱/۱)	۳۶ (۲۰)	۳ (۱/۷)
رضایت از وضعیت آموزشی		۲۷ (۱۵)	۵۶ (۳۱/۱)	۶۶ (۳۶/۷)	۲۵ (۱۳/۹)	۶ (۳/۳)
رضایت از آینده شغلی		۱۲ (۶/۷)	۳۳ (۱۸/۳)	۵۹ (۳۲/۸)	۵۸ (۳۲/۲)	۱۸ (۱۰)
رضایت از رشته تحصیلی		۱۴ (۷/۸)	۱۹ (۱۰/۶)	۶۶ (۳۶/۷)	۵۰ (۲۷/۸)	۳۱ (۱۷/۲)

یافته‌های مندرج در جدول (۵) نشان می‌دهد که ارتباط معنی داری بین انگیزه تحصیلی و مؤلفه‌های درونی و بیرونی آن با رضایت از آینده شغلی و رشته تحصیلی وجود داشت (p ‹۰/۰۵) ولی بین انگیزه تحصیلی و مؤلفه‌های درونی و بیرونی آن با عوامل رفاه دانشجویی، آموزش دانشکده ارتباط معنی داری شماده نشد (p>۰/۰۵).

جدول ۱۳. همبستگی انگیزه تحصیلی با رضایت از عوامل مرتبط در دانشجویان

عوامل مرتبط	رفاهی دانشگاه	آموزش دانشکده	آینده شغلی	رشته تحصیلی
انگیزه درونی	۱۷۰/۰p= ۱۰۳/۰-r =	۸۷۵/۰p= ۰۱۲/۰-r =	۱۳۹/۰p= ۱۱۱/۰r =	۶۳۷/۰p= ۰۳۵/۰r =
انگیزه بیرونی	۳۲۸/۰ p=۰۷۳/۰r =	۰۷۰/۰ p=۱۳۵/۰r =	۰۰۶/۰ p=۲۰۴/۰r =	۰۴۲/۰p= ۱۵۲/۰r =
انگیزه کل	۱۹۷/۰ p=۰۹۷/۰r =	۸۸۰/۰ p=۰۱۱/۰r =	۳۳۸/۰p= ۰۷۲/۰r =	۹۹۵/۰p= ۰۰۰/۰r =

بحث

مطالعه حاضر انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...(عج) و عوامل مرتبط با آن را مورد بررسی قرار داده است. اکثر شرکت کنندگان در پژوهش دارای سطح متوسطی از انگیزه بودند .برخی مطالعات موید این یافته می‌باشند[۲,۱۰,۱۸]. اما در مطالعه یوسفی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان[۱۹]، ایزدی در دانشگاه علوم پزشکی گلستان[۲۰]، شریفی فرد در دانشگاه علوم پزشکی قم[۲۱]، اکثریت دانشجویان انگیزه تحصیلی نسبتاً" مطلوب و خوب داشتند. مشابه با اندک بودن تعداد دانشجویان فاقد انگیزه در مطالعه حاضر، در پژوهش روشن میلانی[۱۸] هم تنها ۰/۷ درصد افراد فاقد انگیزه بودند. در پژوهش روحی و همکاران(۳)، دانشجوی بی انگیزه‌ای وجود نداشت . در این رابطه ذکر شده با توجه به اینکه دانشجویان علوم پزشکی در رقابت سنگین کنکور سراسری پیروز شده‌اند و به دانشگاه راه یافته‌اند؛ اساساً دانشجوی بی انگیزه نباید وجود داشته باشد[۲] ، همچنین بی انگیزه نبودن دانشجویان علوم پزشکی می‌تواند به علت تصور مثبت و رضایت دانشجویان از آینده شغلی و رشته‌های دارای بازار کار و پول ساز برای آنها باشد[۲۰]، چنانکه در این مطالعه نیز دانشجویان مورد پژوهش اکثراً از آینده شغلی خود راضی بوده‌اند. یافته‌ها مطالعه حاضر نشان داد که اکثر دانشجویان از انگیزه تحصیلی بالایی برخوردار بودند. میانگین امتیاز انگیزشی بیرونی آنها نسبت به انگیزشی درونی بیشتر بود. در ایران طی مطالعاتی انگیزه تحصیلی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان پرداخته شده است، که نتایج برخی از آنها نشان دهنده این مسئله است که تقریباً نیمی از دانشجویان انگیزه‌ای بالاتر حد متوسط دارند[۱۹,۲۱,۲۲]. بررسی تفاوت نمره میانگین انگیزشی بر اساس سطوح متغیرهای مورد مطالعه نشان داد که میانگین نمره انگیزش تحصیلی در رابطه با سطوح متغیرهای دهوگرافیک هر چند متفاوت بوده، با این حال این تفاوت از نظر آماری معنی دار نبودند. تنها در رابطه با سطوح رده سنی این تفاوت معنی دار بوده و سنین ۲۲ تا ۲۴ سال از بیشترین میزان انگیزش تحصیلی را داشتند. شاید تفاوت‌های فرهنگی و محیطی جامعه مورد پژوهش و همچنین تفاوت تعداد نمونه‌های مطالعه می‌تواند عامل متفاوت بودن نتایجدر مقایسه با یافته‌های دیگر مطالعات باشد. بررسی مطالعات قبلی مشخص شد که محققان کمتر به بررسی جداگانه مؤلفه‌های انگیزش درونی و بیرونی در گروه دانشجویان پرداخته‌اند و بیشتر مطالعات انگیزه را بطور کلی در ارتباط با متغیرهای دیگر بررسی کرده‌اند با این حال یافته حاضر با نتایج مطالعه روشن میلانی و همکاران که آن هم بر روی دانشجویان علوم پزشکی و با استفاده از مقیاس انگیزش تحصیلی والرند

[Downloaded from edcbmj.ir on 2024-10-12]

بوده است؛ همسو می‌باشد[۱۸]، در رابطه با یافته حاضر می‌توان این طور استدلال نمود که اگر گویه های موجود در هر مؤلفه را مد نظر قرار دهیم مشخص می‌شود گویه هایی که اختصاص به مسائل مربوط به استخدام و آینده شغلی دارند. در مؤلفه‌های انگیزش بیرونی قرار گرفته‌اند. پر واضح است که دانشجویان باهدف کسب شغل و تأمین آینده‌ای بهتر وارد دانشگاه می‌شوند[۱۸]، چنانکه یافته دیگر این تحقیق که نشان داد بیشترین رضایت دانشجویان در رابطه با آینده شغلی آنها بوده است. مؤید این ادعا است. بنابراین بالاتر بودن انگیزه بیرونی یافته مورد انتظاری است .

مشابه با این نتایج در مطالعه روحی و همکاران اکثریت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان ۶۵/۶ درصد از آینده شغلی خود راضی بوده‌اند .در حالی که در آن مطالعه کمترین میزان رضایت دانشجویان به مراکز آموزشی درمانی آن دانشگاه مربوط بوده است(۳)، رمضانی در مطالعه مشابهی بر روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زابل رضایت از سه عامل رفاهی دانشگاه، آموزش دانشکده و آینده شغلی را در ارتباط با انگیزه تحصیلی بررسی کرده بود که برخلاف یافته‌های پژوهش حاضر، در آن مطالعه اکثریت دانشجویان تصور مثبتی از آینده شغلی خود نداشتند، به طوری که ۲۱ درصد از آینده شغلی خود کاملاً ناراضی و ۴۰/۸ درصد ناراضی بودند[۱۰]..

محدودیت های مطالعه

از آنجا که این پژوهش در دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا... عج انجام گرفت. بنابراین نتایج آن قابل تعمیم به دیگر دانشگاههای کشور نمی باشد. همچنین ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه های خودگزارش دهی بود و در تکمیل این نوع پرسشنامه، عدم پاسخگویی درست به سئوالات توسط واحدهای پژوهش ممکن می باشد.

نتیجه گیری

انگیزه تحصیلی عامل مهمی در پیشرفت تحصیلی محسوب می‌شود و هر چند در این مطالعه انگیزه تحصیلی در حد متوسط بوده است لیکن در رشته‌های علوم پزشکی، که انتظار می‌رود دانشجویان با اشتیاق زیادی به یادگیری این علوم بپردازند نداشتن انگیزه بالا می‌تواند مانعی بر کسب دانش و مهارت‌های ضروری در حرف علوم پزشکی شود، لذا باید بصورت جامع عوامل مؤثر در انگیزه تحصیلی این قشر از دانشجویان شناسایی و آسیب شناسی شوند و راهکارهای مناسبی برای تأثیر گذاری مثبت این عوامل بر انگیزه تحصیلی بکارگرفته شود. بدین منظور نیازمند به انجام تحقیقات تکمیلی و مداخله‌ای برای ارتقای تحصیلی دانشجویان انجام داد و یکی از ملاک‌های پذیرش دانشجو در این رشته، علاقه شغلی و سوابق شرکت در خدمات داوطلبانه اجتماعی است و همچنین شرایط و امکانات رفاهی و تسهیلات آموزشی مناسبی برای تجصیل دانشجویان فراهم نمود و با توجه به این که اساتید نقش مهمی در ارتقای انگیزه تحصیلی دانشجویان دارند، می‌بایست سیستم منتورینگ در دانشگاه‌ها را تقویت نمود و اساتید باید در رفع موانعی که موجب کاهش انگیزه تحصیلی در دانشجویان می‌شود کمک کنند. ضمن این که در جذب دانشجویان در رشته‌های مختلف باید به گونه‌ای سیاستگذاری و برنامه ریزی شود که مبتنی بر نیازهای جامعه باشد و این اطمینان را در دانشجویان ایجاد کند که آینده شغلی آنان تأمین است.

ملاحظات اخلاقی

مطالعه حاضر برگرفته از پایان نامه دانشجویی می باشد.

تضاد منافع: تضاد منافع وجود ندارد.

سپاسگزاری

از مسئولین محترم دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) و تمام شرکت کنندگان قدردانی می گردد.

منابع

1. Kaveh MH. Motivation and Learning. Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences. 2020;1(1):23-9.
2. Rouhi G, Hoseini SA, Badeleh MT, Rahmani H. Educational motivation and its relationship with some factors among the students of Golestan University of Medical Sciences. Strides in Development of Medical Education. 2008;4(2):77-83.
3. Kosgeroglu N, Acat MB, Ayranci U, Ozabaci N, Erkal S. An investigation on nursing, midwifery and health care students' learning motivation in Turkey. Nurse education in practice. 2009;9(5):331-9.
4. Abbas Pour S, Hasan Zedeh M. Motivations for the choice of the nursing course in faculty of nursing in Torbat Heidariyeh. Journal of Urmia Nursing And Midwifery Faculty. 2008;6(2):71-4.
5. Schunk DH, Meece JR, Pintrich PR. Motivation in education: Theory, research, and applications: Pearson Higher Ed; 2012.
6. Westland E, Arche T. Exploring cross-cultural difference in self concept. Cross Cult Res. 2001;35(3):280-302.
7. Reeve J. Understanding motivation and emotion: John Wiley & Sons; 2014.
8. Amini A, Valizadeh S, Mohammadi B. Survey of effective factors on learning motivation of clinical students and

[Downloaded from edcbmj.ir on 2024-10-12]

suggesting the appropriate methods for reinforcement the learning motivation from the viewpoints of nursing and midwifery faculty, Tabriz Univer.

9. Bengtsson M, Ohlsson B. The nursing and medical students motivation to attain knowledge. Nurse Education Today. 2010;30(2):150-6.
10. Ramazani A, Hedayati S, Faraji O, Khamsaii M, Heydari EYDARI MM. Survey of educational motivation and its related factors in Zabol University of Medical Sciences Students in 2009. Journal of Zabol University of Medical Sciences and Health Services (journa.
11. Yoshida M, Tanaka M, Mizuno K, Ishii A, Nozaki K, Urakawa A, et al. Factors influencing the academic motivation of individual college students. International Journal of Neuroscience. 2008;118(10):1400-11.
12. yousefi Jordehi A, Jamshidnejad A, Moatamed N. Evaluation of Relationship between Academic Motivation and Achievement in Students of Zanjan University of Medical Sciences. Journal of Medical Education. 2018;11(29).
13. Jolehar M, Farhadi S. First to third year student's motivation in dental school, Islamic Azad University of Tehran and its relationship with the relevant factors. Res Dent Sci. 2018;15(1):49-55.
14. Naseh L, Mardanian Dehkordi L, Naseh H. Investigation of Educational Motivation and Its Related Factors in Students of Shahrekord University of Medical Sciences. The Journal of Medical Education and Development. 2017;12(1):27-39.
15. Crossley ML, Mubarik A. A comparative investigation of dental and medical student's motivation towards career choice. British dental journal. 2002;193(8):471-3.
16. Vallerand RJ, Pelletier LG, Blais MR, Brière NM, Senécal CB, Vallières ÉF. Academic motivation scale (ams-c 28) college (cegep) version. Educational and Psychological Measurement. 1993;52(53):1992-3.
17. Weisani M, Lavasani MG, Ejei J. The effect of achievement goals on statistic anxiety through academic motivation and statistic learning. Journal of Psychology. 2012.
18. Roshanmilani S, Aghaeimonavar E, Kheradmand F, Sabouri E. mikaeili P, Masoudi S. Assessment of academic motivation and its relationship with the individual situation and academic achievement in medical students in Uroumiyeh University of Medical Sciences.
19. Firouznia S, Yousefi A, Ghassemi G. The relationship between academic motivation and academic achievement in medical students of Isfahan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2009;9(1):79-84.
20. Izadi S, Jouybari L, Behnampoor N, Taghavi A, Baiky F. Academic motivation and associated factors of the Golestan University of Medical Sciences. Development Strategies in Medical Education. 2014;1(2):44-50.
21. Sharififard F, Asayesh H, Nourozi K, Hosseini MA, Taheri Kharameh Z. The relationship between motivation and academic burnout in nursing and paramedical students of Qom University of medical sciences, Iran. Qom University of Medical Sciences Journal. 2016.
22. Students' academic motivation in Golestan university of medical sciences.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2024-10-12]